SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1084

av Mathias Bengtsson (KD)

Stärkt äganderätt

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera den svenska tillämpningen av Århuskonventionen och stärka kopplingen mellan överklaganderätt och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Skogen är en av Sveriges viktigaste strategiska resurser. Den bidrar med jobb, exportintäkter, klimatsmart råvara, biologisk mångfald och utveckling i hela landet. För många människor är den dessutom grunden för företagande, försörjning och ett levande landskap.

Samtidigt har förutsättningarna för ett aktivt skogsbruk under lång tid försämrats. Osäkerhet kring regelverk, svag respekt för äganderätten och en obalans mellan brukande och bevarande har gjort det svårare att långsiktigt investera och utveckla skogsföretagandet.

Under den senaste mandatperioden har Kristdemokraterna lett regeringens arbete och presenterat den största skogspolitiska reformen på 30 år för att stärka skogsägarnas rättigheter och förbättra villkoren för ett aktivt brukande. Vi är på god väg, men knappast färdiga.

Sverige behöver en skogspolitik som bygger på frihet under ansvar. Den som äger

och brukar skog ska kunna göra det med långsiktiga spelregler och med respekt för äganderätten. Samtidigt ska höga naturvärden värnas och skogen brukas hållbart för kommande generationer.

Sedan 2005 är Sverige bundet av Århuskonventionen. Den innebär att allmänheten ska få tillgång till miljöinformation, kunna delta i beslutsprocesser och få vissa miljöbeslut rättsligt prövade. I Sverige har den tillämpats så att miljöorganisationer har en särskild rätt att överklaga vissa beslut från Skogsstyrelsen.

Den svenska tillämpningen av Århuskonventionen har under senare år lett till en kraftig ökning av antalet överklaganden av avverkningar. Långa processer och stor rättslig osäkerhet gör det svårare för markägare att planera, investera och bedriva ett aktivt skogsbruk.

För markägaren kan följderna av överklaganden bli omfattande. Nya uppgifter kan leda till krav på inventeringar, kompletterande utredningar och ändrad planering. När materialet har lämnats in kan nya invändningar uppstå och processen börja om. Avverkningen försenas, kostnaderna växer och planerade uppdrag för entreprenörer, åkerier och andra lokala företag försvinner eller skjuts fram.

Inte minst i norra Dalarna har detta blivit särskilt tydligt. Där har stora planerade avverkningsvolymer blivit stående i väntan på prövning. Om osäkerheten fortsätter kan konsekvenserna bli minskade investeringar, färre uppdrag och i förlängningen uppsägningar.

Sverige bör genomföra en reform av hur Århuskonventionen tillämpas nationellt. Syftet är att återställa en rimlig balans mellan miljöhänsyn, rättssäkerhet och enskildas äganderätt.

Man bör därför stärka kopplingen mellan överklaganderätt och lokal förankring. Den som överklagar bör kunna visa relevant kunskap eller verklig anknytning till området. Det bör också prövas om en mindre avgift kan minska rutinmässiga överklaganden utan att hindra välgrundade ärenden.

Samtidigt har vi sett hur aktivister använder allemansrätten för att försöka stoppa lagliga avverkningar.

Allemansrätten är till för att ge människor tillgång till naturen – inte för att användas som verktyg för att sabotera laglig verksamhet eller inskränka äganderätten. När företagare hindras från att bedriva sin

verksamhet drabbas både enskilda markägare och förtroendet för rättsstaten.

Mathias Bengtsson (KD)